

ПАНЬКОВА Лілія Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна)

**ДО ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ЯК НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ В УМОВАХ РЕКОДИФІКАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА**

Навчальна дисципліна «Господарське право», її структура та зміст ґрунтуються на знаннях доктрини господарського права, норм чинного законодавства та правозастосовної практики. Рекодифікація цивільного законодавства та прийняття нормативно-правових актів, що закріплюють новації, зокрема «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» (далі – ПОРДЮОФ) актуалізують питання подальшого розвитку господарського права як галузі права, галузі законодавства, науки та навчальної дисципліни.

Беззаперечно, Господарський кодекс України (далі – ГК) має особливе місце у системі господарського законодавства, як єдиний кодифікований акт, що встановлює загальні положення, принципи, поняття та інститути, розмежування компетенції між органами управління, закріплення заходів відповідальності, визначення напрямів розвитку спеціального господарського законодавства тощо. При цьому, з 2003 року наукові доробки у сфері господарського права неодмінно ґрунтувалися на аналізі змісту норм ГК, їх впливу на регулювання суспільних відносин у сфері господарювання. Зайвим буде пояснення щодо впливу норм ГК на галузь господарського права в цілому та навчальну дисципліну при підготовці майбутніх юристів. Але, згідно з положеннями ПОРДЮОФ кодекс втрачає чинність і постає питання нових підходів у викладанні навчального матеріалу курсу господарського права. У

академічній спільноті навіть існує думка про необхідність перейменування дисципліни «Господарське право» та відповідних кафедр у закладах вищої освіти. Прихильники таких підходів обґрунтовують це необхідністю позбавитися від негативного спадку та використовувати термінологію зрозумілу для іноземного інвестора. Активні відсилки до англomовних варіацій «business law», «economic law», «commercial law».

На нашу думку, процеси пов'язані з перейменуванням навчальної дисципліни не мають нічого спільного зі справжньою ревізією навчального матеріалу з метою підвищення якісної підготовки юристів для сфери господарювання. Вбачаємо правильним нині спрямувати зусилля за такими напрямками.

- Чітке розмежування навчального матеріалу між такими дисциплінами як господарське право, цивільне, адміністративне, фінансове, банківське, аграрне, земельне, екологічне та іншими з відповідним визначенням обсягу щодо окремих тем. Це дозволить уникнути повторів у окремих темах та логічно структурувати весь навчальний матеріал у межах курсу підготовки фахівця відповідного освітнього ступеня. Вирішенню цього питання мають сприяти навчально-методичні ради факультетів та фахові семінари.

- Перегляд робочих програм дисципліни «Господарське право», відхід від прив'язки структури навчального курсу до структури екс-кодексу.

- Акцент на таких питаннях, які не врегульовані або недостатньо врегульовані нормами Цивільного кодексу України. Зокрема, антимонопольне регулювання та захист економічної конкуренції, особливості діяльності суб'єктів господарювання, реформування яких не вимагає ПОРДЮОФ, банкрутство юридичних осіб та ФОПів та ін.

➤ Вбачається необхідним впровадження комплексного підходу до опанування матеріальних та процесуальних норм. Зокрема, робота з кейсами є невід’ємною частиною опанування господарського права, але у переважній більшості програм дисципліна «Господарський процес» вивчається після опанування «Господарського права». Таким чином, під час аналізу норм матеріального права студент не має чіткої уяви ні про систему господарського судочинства, ні про особливості господарської юрисдикції і відповідно не уявляє як реалізуються ці самі норми. Доцільно включати вказані дисципліни для вивчення у одному семестрі.

➤ Підвищення престижності серед студентської спільноти роботи юриста у господарському секторі. Адже, втрата чинності ГК породжує хибне уявлення про несуттєвість правового регулювання економічних відносин.

Системна робота з перегляду та оновлення навчально-методичного забезпечення, виважений підхід у презентації навчального матеріалу та поєднання теорії з практикою – запорука підготовки висококваліфікованого юриста.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Юридичний факультет
Кафедра цивільного та господарського права

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, 15 травня 2025 р.)

Київ 2025

За зміст та якість матеріалів відповідальними є автори публікацій.

Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О.Ю. Піддубного. Київ, 2025. 234 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню актуальних питань у сфері приватного права в Україні та перспектив його розвитку і вдосконалення в контексті євроінтеграції.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів та здобувачів наукового ступеню, а також суддів, адвокатів та практикуючих юристів, спеціалістів у сфері приватного права.